

Domácí násilí II.

**Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu
pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s.**

Červenec 2006

Prosíme, aby ve všech citacích byl uváděn tento zdroj:

„STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR“

OBSAH

	STRANA
ÚDAJE O VÝZKUMU	4
VĚCNÉ ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU	5
VÝSLEDKY VÝZKUMU	6
I. Povědomí o domácím násilí	6
II. Postoje k domácímu násilí	9
III. Zkušenost s násilím mezi partnery	15
IV. Názory na opatření proti domácímu násilí	21
SHRNUTÍ	24

ÚDAJE O VÝZKUMU

Typ výzkumu:	sociologický reprezentativní výzkum
Cílová skupina:	obyvatelé ČR starší 15ti let
Metoda výběru:	kvótní výběr podle kritérií pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikostního pásma bydliště
Technika dotazování:	standardizované rozhovory „face to face“ provedené školenými tazateli STEM
Konání výzkumu:	červenec 2006
Výsledný soubor:	1 690 respondentů

VĚCNÉ ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU

I. Povědomí o domácím násilí

- znalost pojmu „domácí násilí“
- představy o četnosti výskytu domácího násilí v ČR
- vnímání příčin domácího násilí
- představy o aktérech a obětech domácího násilí
- informovanost o způsobech reakce na domácí násilí a možnostech pomoci

II. Postoje k domácímu násilí

- postoje k domácímu násilí jako společenskému jevu
- násilí vůči blízkému člověku versus násilí vůči cizí osobě, rozeznání domácího násilí
- domácí násilí jako privátní a společenský problém
- schopnost rodiny vyrovnávat se s domácím násilím
- role státu a okolí (příbuzní, sousedé, lékař, policie, atd.)
- ideální modely chování oběti domácího násilí
- osobní ochota a schopnost pomoci

III. Zkušenost s domácím násilím mezi partnery

- přímá (osobní) a zprostředkovaná (z doslechu) zkušenost
- ochota vypovídat o zkušenostech s domácím násilím
- charakter přímé (osobní) a zprostředkované (z doslechu) zkušenosti
- identifikace forem a podoby partnerského násilí
- přítomnost dětí jako svědků domácího násilí
- chování oběti
- účinnost jednotlivých zdrojů pomoci oběti partnerského násilí (policie, lékaři, psychologové, příbuzní a známí)
- prostředí a charakteristika aktérů domácího násilí

IV. Reflexe opatření na ochranu proti domácímu násilí

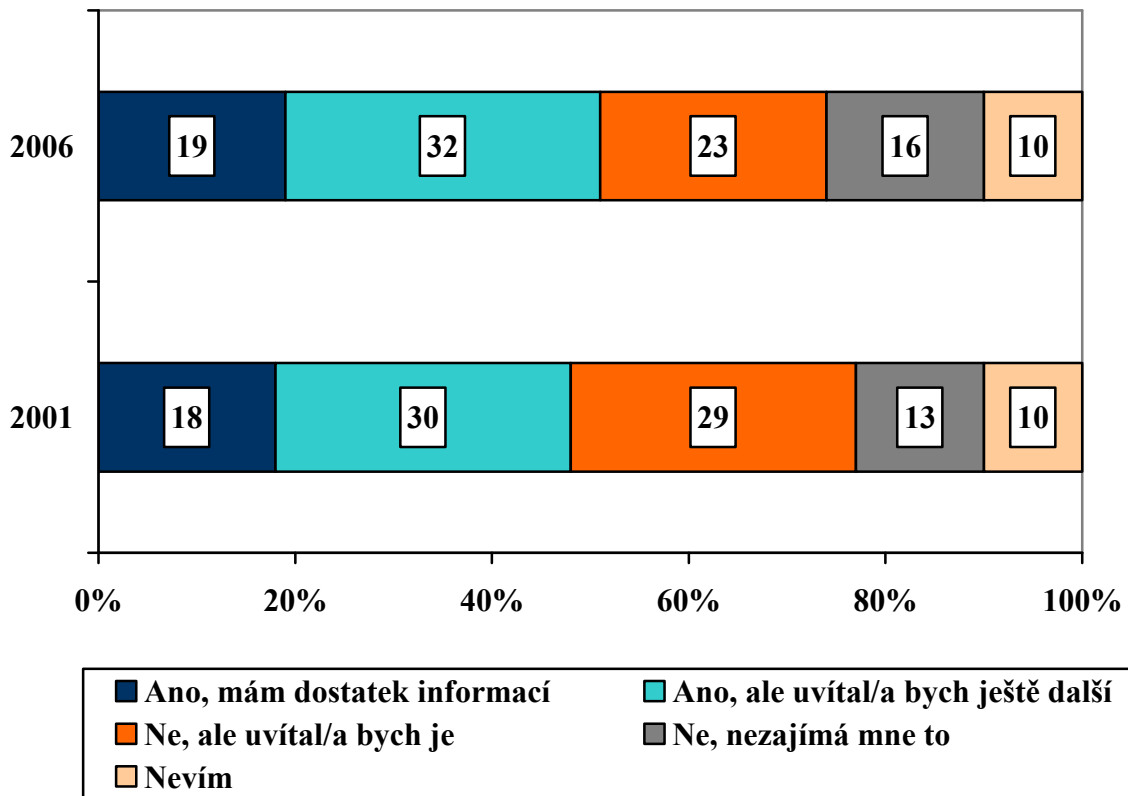
- názory na současnou situaci (zákony, pomoc poskytovaná obětem)
- vnímání změn v posledních pěti letech
- znalost institucí a opatření na ochranu proti domácímu násilí
- hodnocení jednotlivých ustanovení a postupů proti domácímu násilí

I. POVĚDOMÍ O DOMÁCÍM NÁSILÍ

NEPOUČENOST O TOM, JAK VŮČI DOMÁCÍMU NÁSILÍ VYSTUPOVAT, PŘETRVÁVÁ.

Naprostá většina občanů starších 15ti let (97%) ví nebo alespoň tuší, co pojem „domácí násilí“ znamená, ovšem dostatek informací, jak se domácímú násilí bránit, má stále jen necelá pětina z nich.

„Máte informace, jak se zachovat tváří v tvář domácímú násilí?“

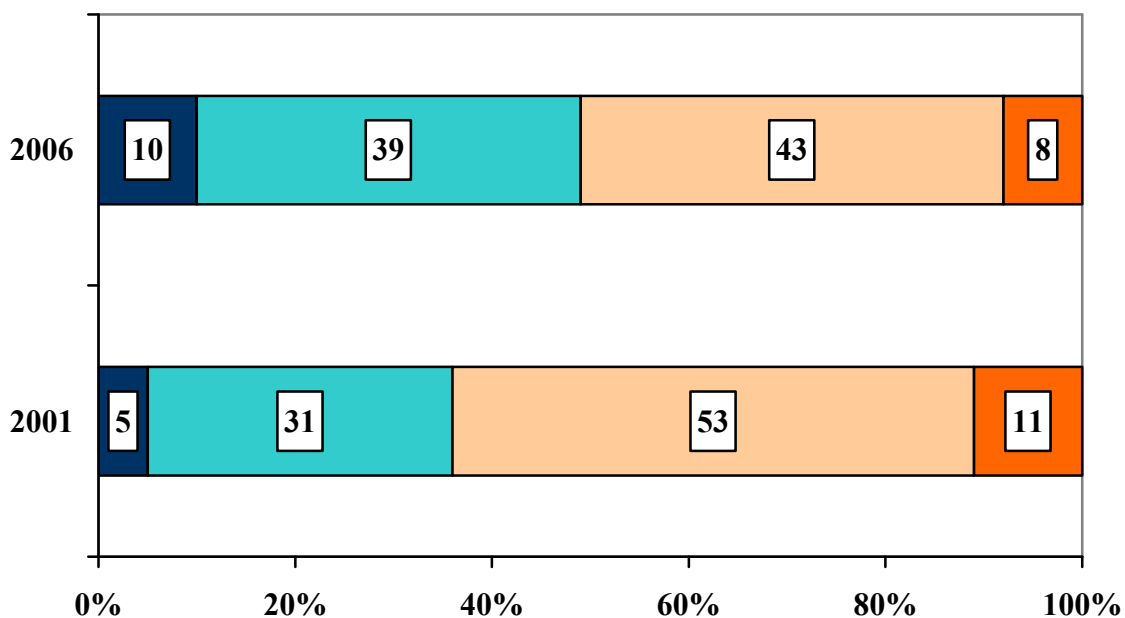

MÝTY O OSOBÁCH, KTERÉ SE DOPOUŠTĚJÍ DOMÁCIHO NÁSILÍ, POSTUPEM ČASU MIZÍ.

Každý druhý člověk starší 15ti let se domnívá, že napohled slušní lidé se domácího násilí nedopouštějí.

Je to o 13 % méně než v roce 2001.

**Souhlas s názorem „domácího násilí se dopouštějí osoby,
které jsou na pracovišti známy svým slušným
a společenským chováním vůči svým kolegům“**

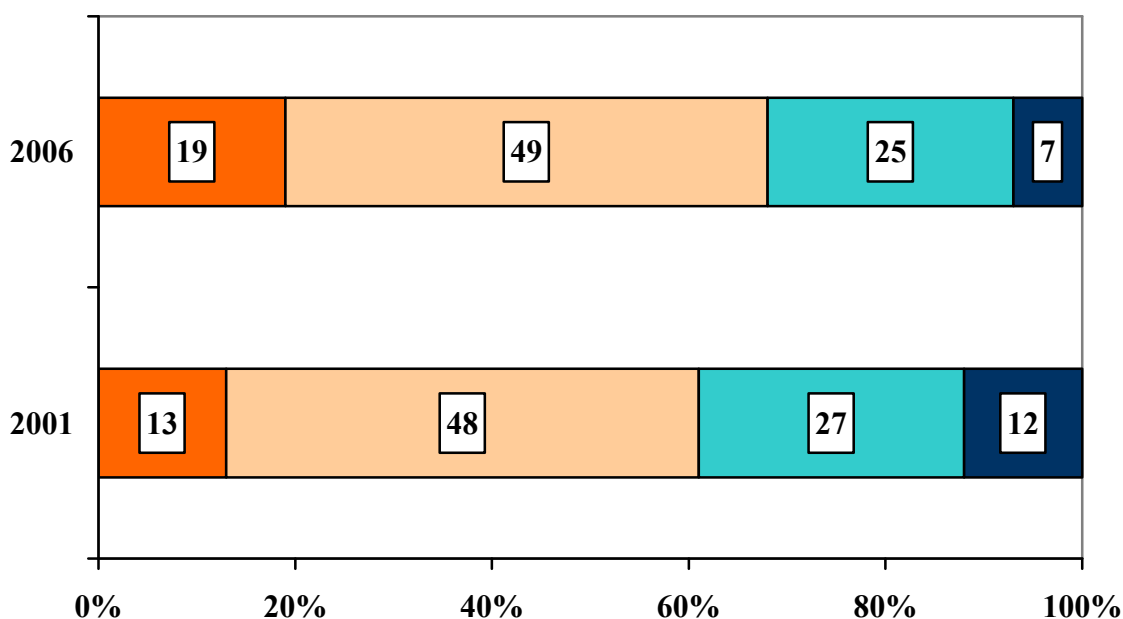

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

MÝTY O TYPICKÉ OBĚTI SE V PRŮBĚHU DOBY SPÍŠE UPEVNŮJÍ.

Více než dvě třetiny populace ve věku 15 a více let soudí, že obětmi domácího násilí se zpravidla stávají slabé a bojácné ženy. Je to o 7 % více než v roce 2001.

Souhlas s názorem „obětí domácího násilí se obvykle stávají ‘put’ky’ nebo ‘bačkory’, které si nechají vše líbit“

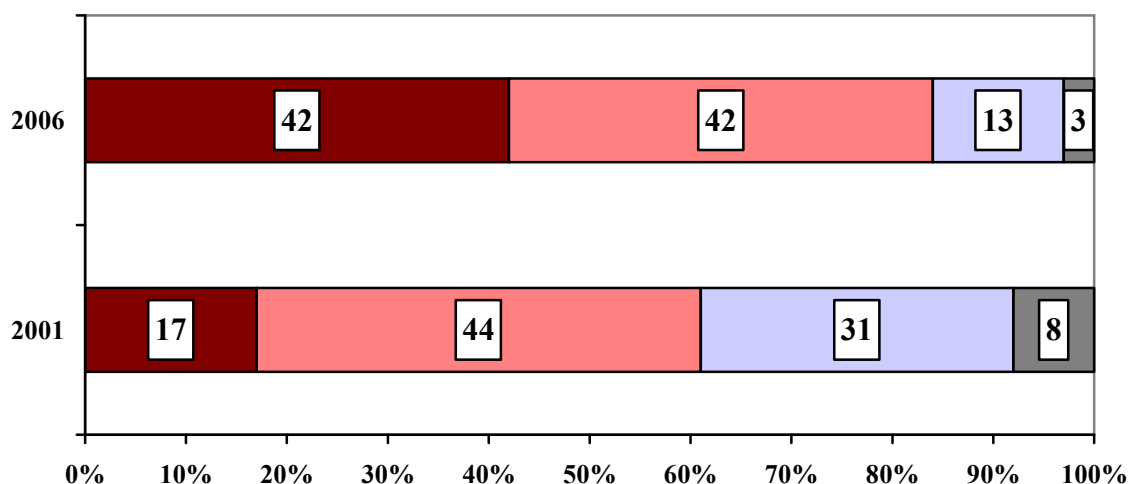
Určitě souhlasí Spíše souhlasí Spíše nesouhlasí Určitě nesouhlasí

II. POSTOJE K DOMÁCÍMU NÁSILÍ

LIDÍ POVAŽUJÍCÍCH DOMÁCÍ NÁSILÍ ZA NALÉHAVÝ PROBLÉM, KTERÝ JE TŘEBA ŘEŠIT, PŘIBÝVÁ.

Velká většina občanů starších 15ti let (84 %) vnímá násilí mezi partnery jako společenský problém, s nímž by měl stát něco dělat. Oproti roku 2001 tento názor výrazně posílil (o 23 %).

Souhlas s názorem „domácí násilí mezi dospělými partnery je problém, s nímž by měl stát něco dělat“

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

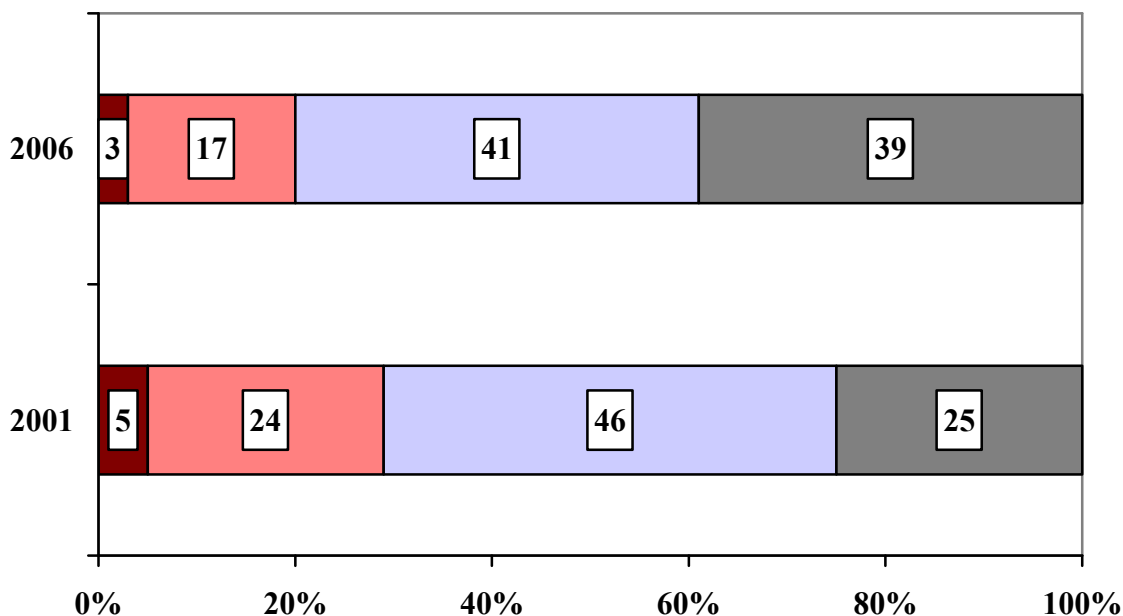
MÍNĚNÍ, ŽE NA ŘEŠENÍ PROBLÉMU DOMÁCÍHO NÁSILÍ RODINA SAMA NESTAČÍ, SE UPEVNŮJE.

O tom, že společnost nemůže domácí násilí tolerovat, protože jej rodina sama nevyřeší, je dnes přesvědčeno

80 % veřejnosti. V porovnání s rokem 2001

je to o 9 % více.

Souhlas s názorem „domácí násilí má společnost spíše tolerovat, protože to stejně vyřeší rodina sama“

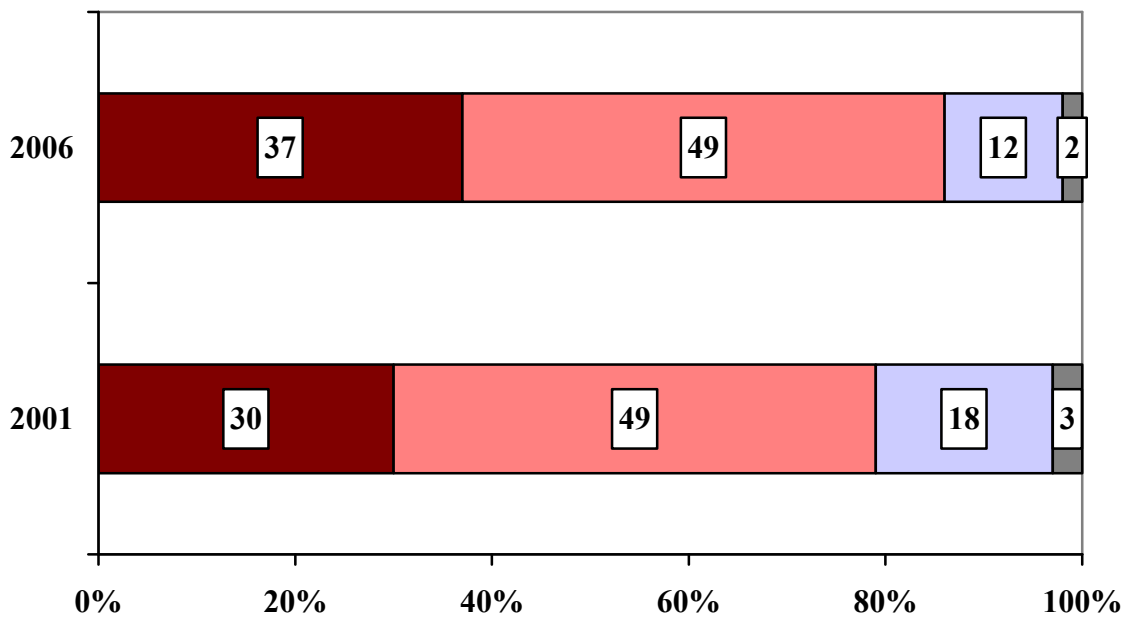

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

STÁLE VÍCE LIDÍ SE DOMNÍVÁ, ŽE DOMÁCÍ NÁSILÍ SI ŽÁDÁ ZÁSAH OKOLÍ.

Podíl lidí přesvědčených, že k projevům domácího násilí nemůže zůstat okolí (příbuzní, sousedé, lékař, policie) lhostejné, je vysoký a v průběhu času narůstá.

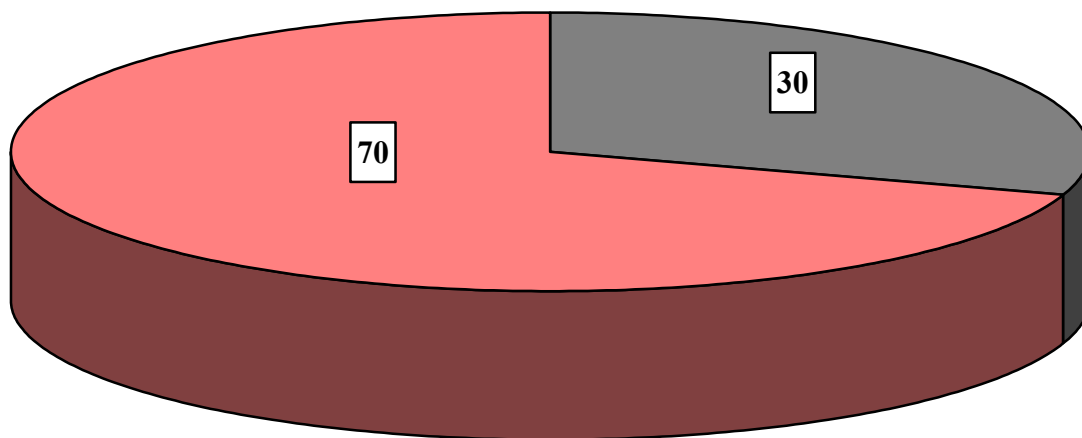
„Myslíte si, že domácí násilí si žádá zásah okolí (např. příbuzných, sousedů, lékaře, policie)?“

PRIORITNÍ JE OCHRANA OBĚTI DOMÁCIHO NÁSILÍ.

Při zásazích proti domácímu násilí je podle velké většiny občanů (70 %) důležitější ochrana napadené osoby než stíhání násilníka.

„S kterým z následujících dvou výroků spíše souhlasíte?“

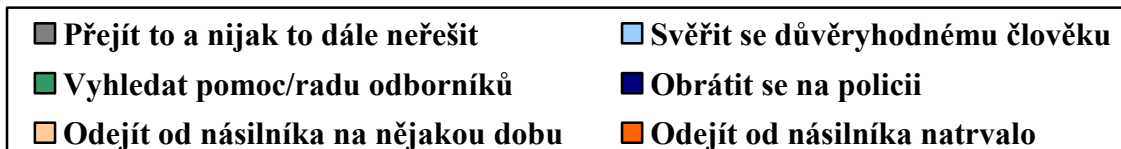
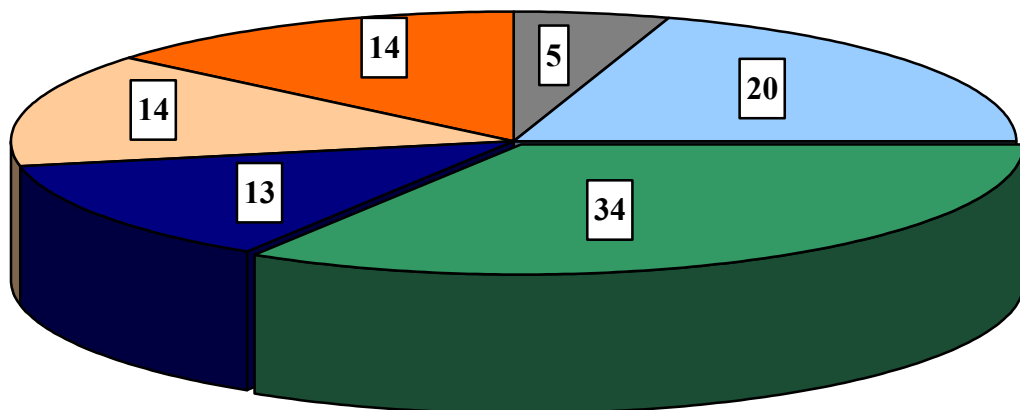

- Při zásazích proti domácímu násilí je třeba se v první řadě zaměřit na stíhání pachatele.
- Při zásazích proti domácímu násilí je třeba se v první řadě zaměřit na ochranu napadené osoby.

OBĚŤ DOMÁCÍHO NÁSILÍ NESMÍ ZŮSTAT PASIVNÍ.

Naprostá většina veřejnosti ve věku 15+ (95 %) je přesvědčena, že již první vážnější napadení nemůže oběť jen tak přejít a nijak ho neřešit. Téměř 30 % doporučuje násilníka alespoň na čas opustit.

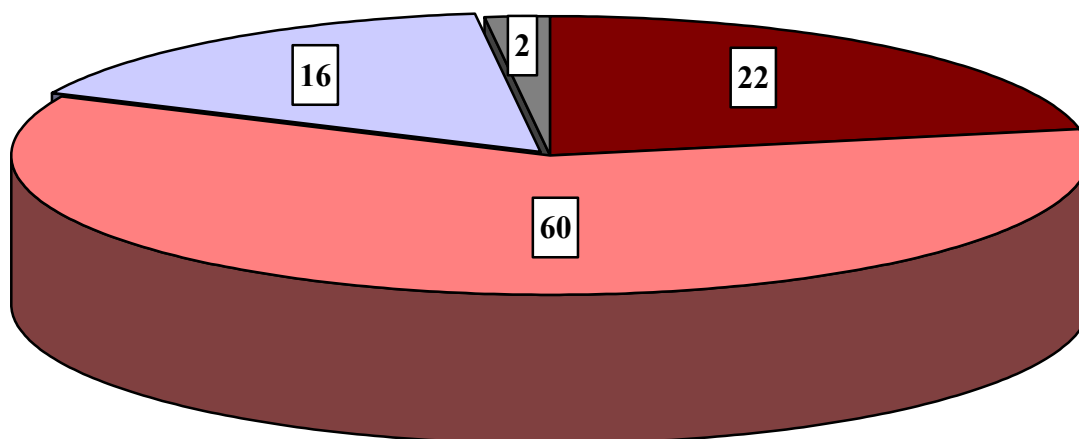
„Jak by se podle Vás měla zachovat oběť při prvním vážnějším fyzickém napadení ze strany partnera/partnerky?“

POCHYBY O MOŽNOSTI ROZPOZNAT DOMÁCÍ NÁSILÍ JSOU ZNAČNÉ.

Čtyři z pěti lidí soudí, že pro okolí je těžké rozpoznat,
jedná-li se o domácí násilí nebo ne.

**Souhlas s názorem „pro nezúčastněnou osobu (příbuzní,
přátelé, sousedé) je často těžké rozpoznat domácí násilí
od méně závažných rodinných potyček“**

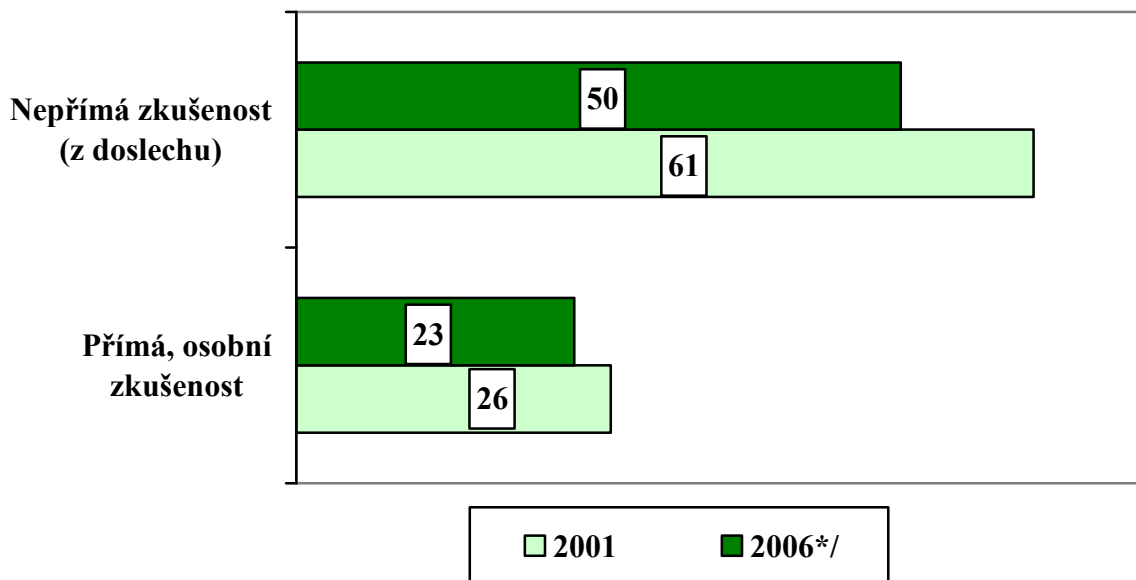
■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

III. ZKUŠENOST S NÁSILÍM MEZI PARTNERY

NĚJAKOU ZKUŠENOST S DOMÁCÍM NÁSILÍM MEZI PARTNERY MÁ U NÁS POMĚRNĚ HODNĚ LIDÍ.

Každý druhý člověk starší 15ti let ví o nějakém případě násilí mezi partnery z doslechu, téměř čtvrtina s ním má osobní zkušenost (svědek, oběť, násilník).

Zkušenost s domácím násilím mezi partnery
podíl odpovědí „má zkušenost“ v %

*/ v roce 2006 byla respondentům předložena definice domácího násilí, v roce 2001 vypovídali respondenti o svých zkušenostech s partnerským násilím na základě vlastních představ o tom, co je a co není domácí násilí.

O VLASTNÍCH ZKUŠENOSTECH S NÁSILÍM V PARTNERSKÉM VZTAHU HOVOŘÍ 14 % POPULACE STARŠÍ 15TI LET.

Ve výzkumu 13 % respondentů vypovídalo, že se stalo obětí partnerského násilí, 1 % připustilo roli násilníka.

V porovnání s rokem 2001 se podíl obětí nezměnil,
podíl násilníků klesl o 2 %.*

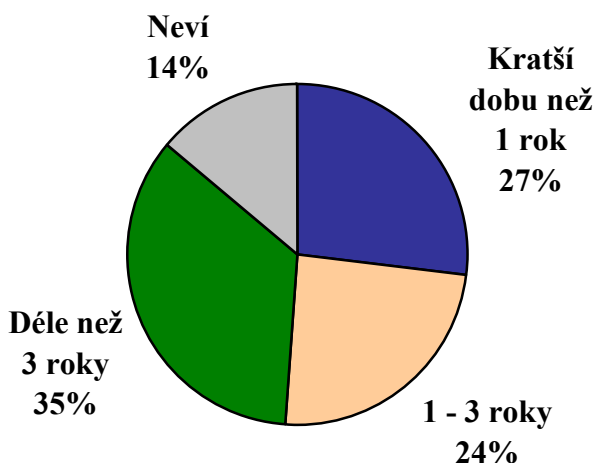
Údaje o podílu lidí se zkušeností s násilím ve vlastním partnerském vztahu jsou založeny na odpovědích osob ochotných o svých osobních zkušenostech hovořit. Podle odborníků představovalo v roce 2001 16 % populace starší 15ti let zasažené partnerským násilím spodní hranici. Lze předpokládat, že i dnes je skutečný výskyt partnerského násilí vyšší.

**/ vzhledem k nízkým četnostem je údaj o podílu násilníků pouze orientační*

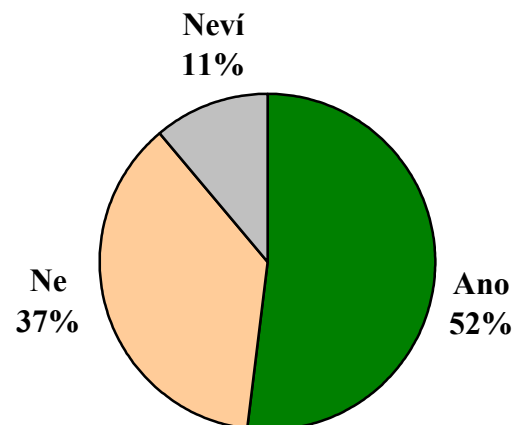
TYPICKÉ ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ MEZI PARTNERY JSOU STÁLE STEJNÉ.

Většina případů násilí mezi partnery je dlouhodobá (59 %) a má tendenci být stále častější (52 %), velmi často zahrnuje fyzické násilí (81 %) a mnohokrát se odehrává v přítomnosti dětí (57 %). K podobným zjištěním dospěl i výzkum v roce 2001.

„Jednalo se o násilí trvající zhruba:“*/

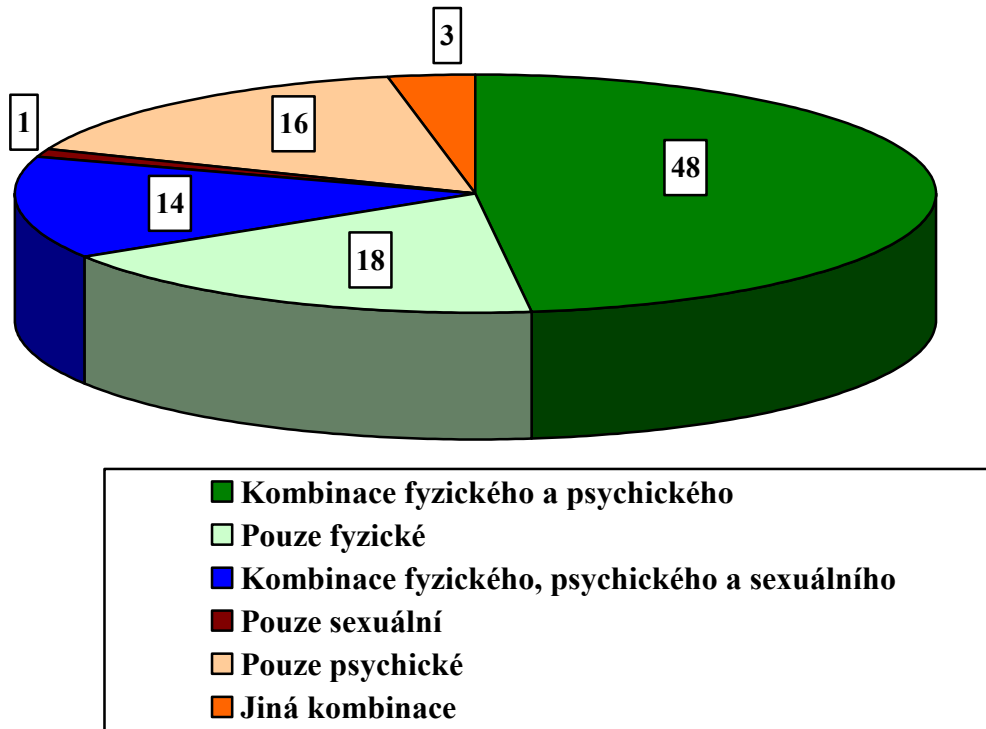
„Jednalo se o násilí, které bylo stále častější?“**/

*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 772

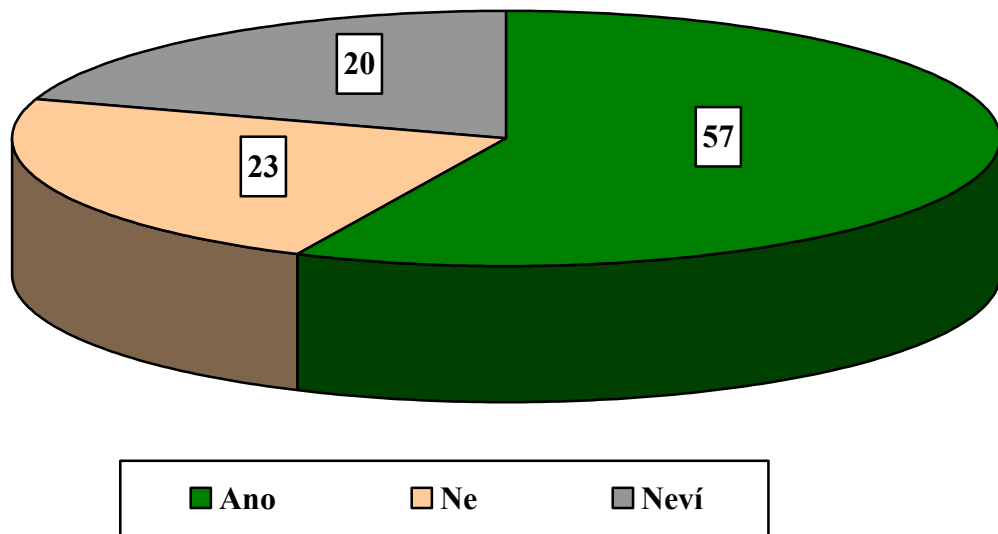
**/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 761

Formy domácího násilí mezi partnery */

*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 770

„Pokud vyrůstaly v rodině nějaké děti, docházelo k projevům partnerského násilí přímo před dětmi?“ **/

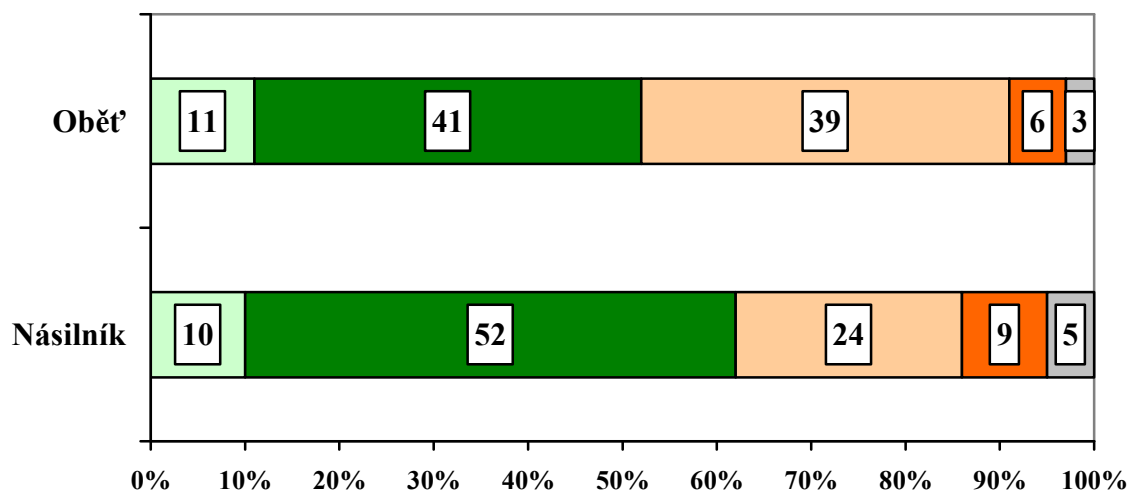

**/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 702

DOMÁCÍ NÁSILÍ MEZI PARTNERY SE VYSKYTUJE VE VŠECH TYPECH RODIN.

Podle výpovědí lidí, kteří znají případy domácího násilí, se násilí mezi partnery často odehrává i mezi vzdělanými osobami (45 % obětí a třetina agresorů má minimálně středoškolské vzdělání) a v rodinách průměrně až nadprůměrně materiálně zajištěných (71 %).

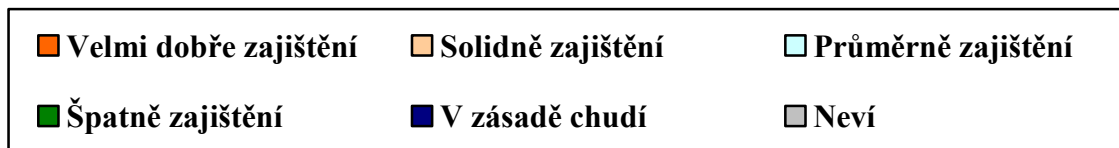
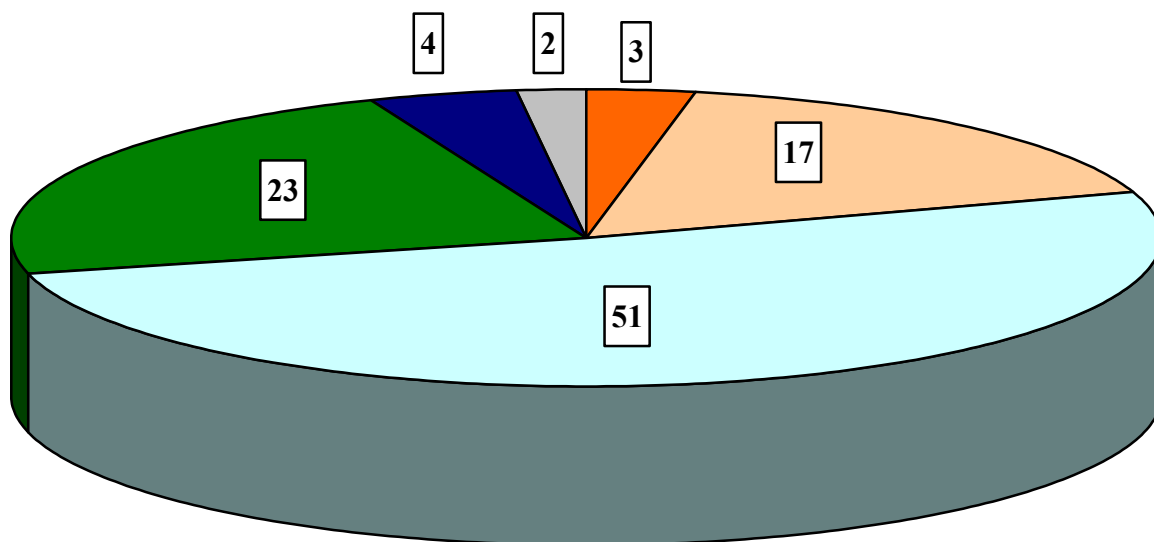
*„Jaké bylo vzdělání obětí násilí a jaké vzdělání měl násilník?“ */*

□ Základní bez vyučení ■ Vyučení bez maturity □ Maturita ■ Vysoká škola □ Neví

**/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 572*

„Jaké bylo celkové materiální zajištění domácnosti, ve které se odehrálo násilí, o kterém hovoříte?“ */

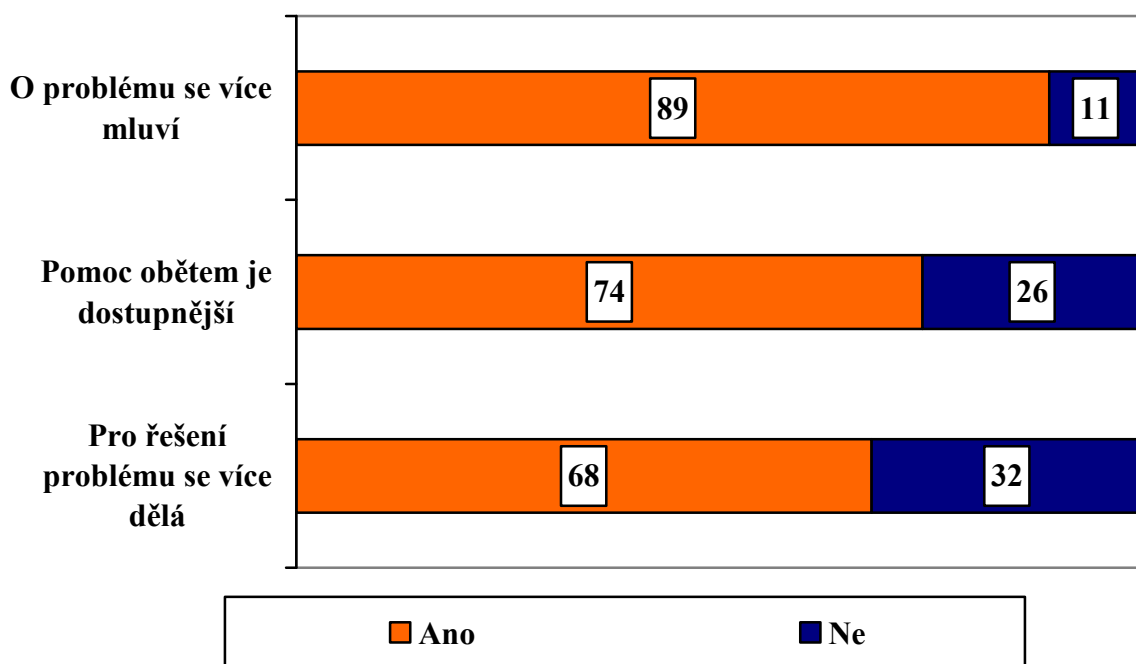
*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 574

IV. NÁZORY NA OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ

PŘESVĚDČENÍ, ŽE SE ZÁJEM SPOLEČNOSTI
O PROBLÉMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ
VÝRAZNĚ ZVÝŠIL.

Velká většina lidí se domnívá, že dnes se o problému domácího násilí více mluví (89 %), více se pro jeho řešení dělá (68 %) a pomoc jeho obětem je dostupnější (74 %).

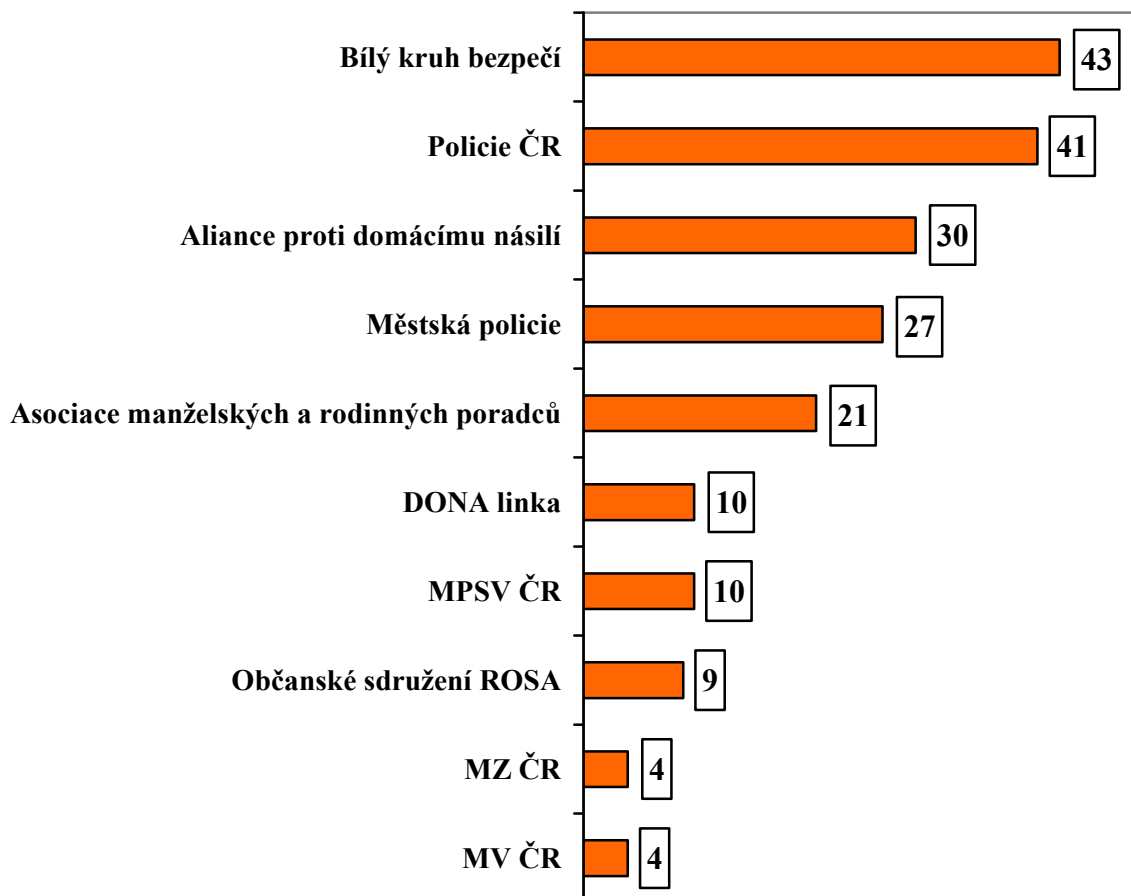
„Řekl(a) byste, že v porovnání se situací před pěti lety:“

ZA INSTITUCI, KTERÁ SE O ŘEŠENÍ PROBLÉMU DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZASAZUJE NEJVÍCE, JE POVAŽOVÁN BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.

BKB označily za instituci nejvíce pomáhající v boji proti domácímu násilí téměř polovina obyvatel (43 %). Druhé místo náleží Polici ČR (41 %).

„Z následujících institucí vyberte dvě, které se podle Vás nejvíce zasazují o řešení problémů domácího násilí“ (%) */

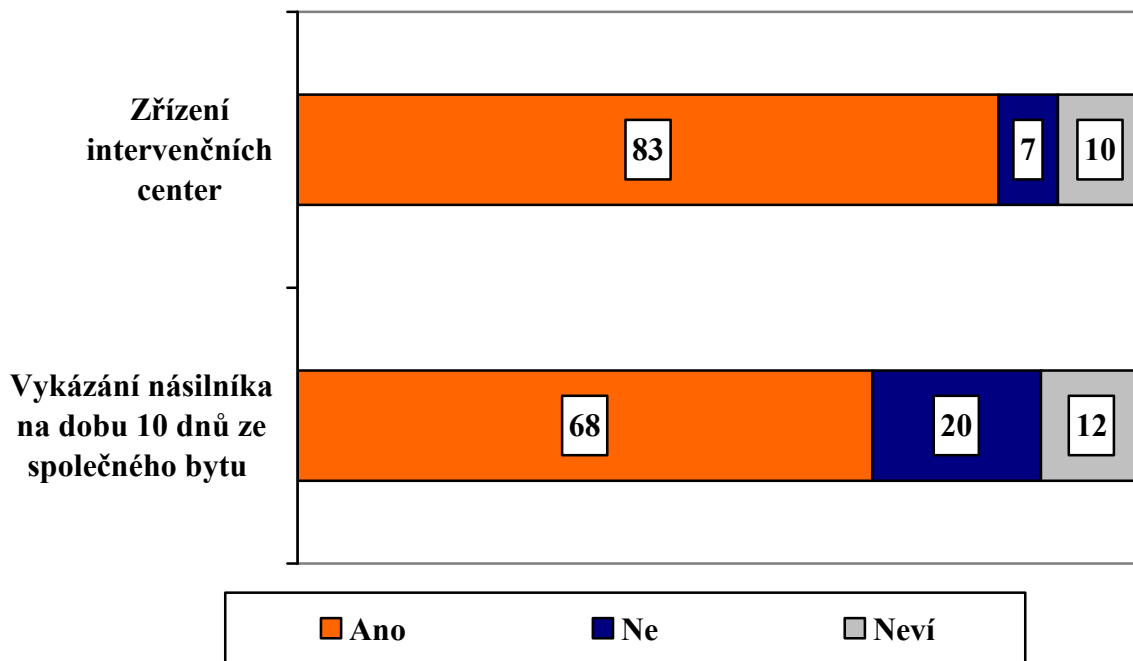

*/ syntetický ukazatel vypočtený z první a druhé volby

ZÁKONNÁ OPATŘENÍ PŘIJATÁ NA OCHRANU PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ MAJÍ VELKOU PODPORU.

Čtyři z pěti lidí starších 15ti let považují za užitečné zřízení intervenčních center, více než dvě třetiny se domnívají, že dobrým opatřením je možnost vykázání násilníka z bytu. */

„Považujete takové opatření za užitečné?“

*/ respondenti byli s každým opatřením detailně seznámeni

SHRNUTÍ

V POROVNÁNÍ S ROKEM 2001 SE VNÍMÁNÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZMĚNILO K LEPŠÍMU.

Týká se to především:

- posílení názoru, že domácí násilí není okrajová záležitost, ale závažný společenský problém, který vyžaduje zásahy ze strany státu
- růstu přesvědčení, že okolí nemůže zůstat k projevům domácího násilí lhostejné, protože rodina sama na jejich řešení nestačí
- oslabení některých mýtů spojených s výskytem domácího násilí
- registrace zvýšeného zájmu o problematiku domácího násilí ze strany společnosti u běžné veřejnosti
- příznivého ocenění přijatých opatření na ochranu proti domácímu násilí

NĚKTERÉ PROBLÉMY PŘETRVÁVAJÍ.

Jde zejména o:

- pochyby, zda je možné projevy domácího násilí dobře identifikovat a rozeznat od méně závažných rodinných potyček
- nedostatečnou informovanost a bezradnost, jak se tváří v tvář domácímu násilí zachovat
- přetrvávající podléhání mýtům o domácím násilí